

Pytania i odpowiedzi dotyczące działania *Grupy producentów rolnych*

1. Czy w wyniku zmian w Kodeksie Spółek Handlowych warto wybrać spółkę jako formę prawną dla grupy producentów rolnych?

W styczniu 2009 roku wprowadzono zmiany w Kodeksie Spółek Handlowych. Minimalna wysokość kapitału zakładowego została zmniejszona z 50.000 zł do 5.000 zł. Dzięki temu spółkę z o.o., w tym grupę producentów rolnych, będzie łatwiej założyć, gdyż potrzebny do tego będzie dziesięciokrotnie mniejszy kapitał. Warto zauważyć, że przedmiotem wkładu nie musi być gotówka, może to być także wkład niepieniężny np. grunt. Ponadto łatwiej będzie prowadzić spółki już założone – spółki o minimalnym kapitale zakładowym często stawały wobec sytuacji, w której nie mogły np. umorzyć udziałów wspólnika, gdyż wtedy wysokość kapitału zakładowego spadłaby poniżej ustawowego minimum. W takiej sytuacji musiały najpierw podwyższać kapitał, by potem dopiero umorzyć udziały – zabierało to dużo czasu i było kosztowne. Dzięki nowym zasadom prowadzenie już istniejącej spółki będzie więc łatwiejsze, gdyż będzie można „zejść” z kapitałem zakładowym poniżej dotychczasowego minimum, np. także jeśli wspólnicy będą chcieli wycofać część kapitału ze spółki. Warto również dodać, że możliwe będzie wznowienie działalności przez spółki, które działały za czasów obowiązywania Kodeksu handlowego, a które z różnych powodów nie były w stanie podwyższyć kapitału zakładowego do 50.000 zł i się rozwiązały. Reasumując, zmniejszenie kapitału zakładowego spółek z o.o. pozytywnie wpłynęło na zwiększenie dostępności tej formy dla grup producentów rolnych.

2. W jakich sytuacjach grupa producentów rolnych zwolniona jest z płacenia podatków?

Zwolnieniem z podatku od nieruchomości objęte są budynki i budowle zajęte przez grupę producentów rolnych wpisaną do rejestru grup, wykorzystywane jest wyłącznie na prowadzenie działalności w zakresie sprzedaży produktów lub grup produktów wytworzonych w gospodarstwach członków grupy lub w zakresie określonym w Art 4., ust 2. Ustawy o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw z dnia 15 września 2000 roku z późn. zm., czyli:

- 1) zaopatrzenia członków grupy w środki produkcji,
- 2) zasad wspólnego użytkowania sprzętu rolniczego,
- 3) promocji produktów lub grupy produktów wprowadzanych do obrotu,
- 4) przechowywania, konfekcjonowania i standaryzacji produktów lub grupy produktów. (zgodnie z jej aktem założycielskim (statutem, umową spółki).

W takiej sytuacji grupa jest zwolniona z płacenia podatku od nieruchomości. Warunkiem zwolnienia jest jednak fakt bycia przez grupę płatnikiem tego podatku, co nie ma miejsca w przypadku wynajmu czy dzierżawy pomieszczeń przez grupę.

Ostatnia zmiana ustawy o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw dotyczyła między innymi zwolnienia grupy producentów rolnych od płacenia podatku od dochodów grupy pochodzących ze sprzedaży produktów lub grup produktów, dla których grupa została utworzona, wyprodukowanych w gospodarstwach jej członków, w części wydatkowanej na rzecz członków tej grupy w roku podatkowym lub roku po nim następującym. Wydatkami na rzecz członków w tym zakresie są: zakup środków produkcji przekazanych członkom grupy oraz szkolenia członków grupy producentów rolnych.

3. Czy zwolnienie od podatku osiągniętego dochodu przez grupę uzależnione jest od źródła sfinansowania zakupionych i przekazanych członkom grupy środków do produkcji (z zysku czy też ze środków obrotowych grupy)?

Wolne od podatku są dochody grupy producentów rolnych wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 88, poz. 983, z późn. zm.), pochodzące ze sprzedaży produktów lub grup produktów, dla których grupa została utworzona, wyprodukowanych w gospodarstwach jej członków – w części wydatkowanej na rzecz członków tej grupy w roku podatkowym lub w roku po nim następującym. Grupa producentów rolnych, aby mogła skorzystać ze zwolnienia, musi osiągnięty dochód wydatkować na zakup środków produkcji przekazanych członkom grupy lub na szkolenie członków grupy.

4. Czy zakupione środki do produkcji grupa powinna przekazać nieodpłatnie członkom w ramach wykonania uchwały podziału zysku, czy też powinna je odsprzedać członkom grupy?

Zarówno z przepisów ustawy podatkowej jak i przepisów ustawy o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw, nie wynika, że użyte w tych ustawach pojecie „środki produkcji”, to ogół środków pracy (maszyny, urządzenia, narzędzia, itp.) oraz przedmiotów pracy (surowce, materiały, półprodukty) stwarzających warunki niezbędne do podjęcia i realizowania procesu produkcyjnego przedsiębiorstwa.

Uwzględniając zakres tak rozumianego pojęcia „środki produkcji” uzasadnione jest stwierdzenie, że przez środki produkcji użyte w wyżej wymienionych ustawach należy rozumieć zarówno środki obrotowe jak i środki trwale zaangażowane w proces produkcyjny (działalność rolniczą) u członków grupy producentów rolnych.

5. Na co grupom producentów rolnych może być udzielony kredyt z linii nGP?

O kredyt mogą ubiegać się grupy producentów rolnych utworzone, zgodnie z ustawą o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw, wpisane do rejestru grup producentów rolnych prowadzonych przez marszałków województw właściwych ze względu na siedzibę grupy.

Kredyt może zostać udzielony m.in. na inwestycje takie, jak:

- zakup, budowa, budynków inwentarskich,
- przebudowa, remont połączony z modernizacją budynków inwentarskich,
- budowa budynków dla przetwórstwa produktów rolnych,
- remont połączony z modernizacją budynków dla przetwórstwa produktów rolnych,
- zakup, budowa, remont połączony z modernizacją innych budynków,
- zakup, budowa silosów,
- utwardzenie placów,
- budowa przyłączy do sieci kanalizacyjnej,
- budowa, modernizacja ujęć wody,
- budowa, modernizacja oczyszczalni ścieków,
- zakup maszyn lub urządzeń do produkcji rolnej,
- zakup ciągników,
- zakup kombajnów,
- zakup maszyn lub urządzeń dla przetwórstwa produktów rolnych,
- zakup kompletnych linii technologicznych,
- zakup innych maszyn lub urządzeń,
- zakup samochodów specjalistycznych,
- zakup stada podstawowego,
- zakup materiału nasadzeniowego roślin wieloletnich,
- wdrażanie procedury systemów zarządzania jakością.

6. Czy wszyscy członkowie zrzeszenia muszą być członkami grupy?

Z takim pytaniem często spotykamy się w działających organizacjach, bez względu na formę prawną, powołanych kilka czy kilkanaście lat temu, dla celów innych niż cel gospodarczy. Część członków chce prowadzić wspólną działalność gospodarczą i chciałaby wystąpić z wnioskiem o wpis do rejestru grup, pozostali są tym mało zainteresowani. – Otóż dany podmiot występuje do marszałka z wnioskiem o wpis do rejestru jako całość, i nie jest to tworzenie grupy w ramach np. zrzeszenia czy stowarzyszenia, tylko to właśnie to zrzeszenie czy stowarzyszenie uzyskuje status grupy producentów. – Stąd wszyscy członkowie muszą spełniać takie same wymogi, a także mają takie same prawa i obowiązki, określone w przepisach prawa.

W takiej sytuacji najlepiej jeśli chcący prowadzić wspólną działalność gospodarczą utworzą nową firmę, najlepiej spółdzielnię lub spółkę z o.o. Koszty operacji podobne, bo to zrzeszenie czy stowarzyszenie też najczęściej musi zarejestrować zmiany w statucie, zarejestrować się w Rejestrze Przedsiębiorców KRS, a korzyści wynikające z czystości formalno-organizacyjnej i skuteczność

działania oczywiste. Jak wynika z doświadczeń, ci którzy nie przystąpią do nowej firmy w zdecydowanej większości czynią to po pewnym czasie.

W konsekwencji działa stowarzyszenie czy zrzeszenie realizujące swoje cele szkoleniowe, informacyjne, lobbystyczne, itp oraz spółdzielnia czy spółka realizująca cele gospodarcze.

7. Jaka formę mogą przybrać sankcje wobec członków, którzy nie wypełniają zobowiązań wobec grupy?

Sankcje mogą przybrać dowolną formę, zaś decyzję w tej mierze uprawnione jest podjąć Walne Zgromadzenie lub inny główny organ grupy. Kary mogą przybrać zarówno postać pieniężną, jak i też polegać mogą na wykluczeniu z grupy, przy czym w takim wypadku należy uważać aby ilość członków nie spadła poniżej 5 osobowego wymogu ustawowego.

8. Czy członek grupy producentów musi ubezpieczać się w ZUS zamiast w KRUS?

Nie. Członkostwo w spółdzielni utworzonej w celu wspólnej sprzedaży, czy utworzenie przez producentów wieloosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie jest podjęciem pozarolniczej działalności, a tylko taka sytuacja obliuguje do ubezpieczenia w ZUS.

Z obowiązującego prawa wynika, że jedynie członkowie spółdzielni produkcji rolnej (Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych) oraz wspólnicy jednoosobowych spółek z o.o. muszą być ubezpieczeni w ZUS. – Grupa producentów nie jest ani RSP, ani jednoosobową spółką z o.o.

9. Czy członek grupy producentów musi być płatnikiem podatku rolnego?

Członkami grupy, zgodnie z ustawą o grupach producentów rolnych i ich związkach, mogą być producenci (osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej) prowadzący gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym lub prowadzący działalność rolniczą w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej.

10. Czy spółki cywilne mogą być członkami grup producentów rolnych?

W przypadku grup producentów rolnych, spółki cywilne nie mogą być ich członkami, nie są bowiem odrębnymi podmiotami gospodarczymi i nie mogą samodzielnie, tzn. odrębnie od wspólników, występować w obrocie prawnym - gospodarczym. Nie ma jednak żadnych przeszkód prawnych, by członkami grup producentów byli wspólnicy spółek cywilnych.

11. Czy członkowie grupy muszą pochodzić z jednego województwa?

Nie, mogą gospodarować w dowolnym miejscu na obszarze kraju. Ważne jest natomiast, gdzie jest siedziba grupy, ponieważ to do marszałka właściwego ze względu na siedzibę grupy występujemy z wnioskiem o wpis do rejestru. Również w tym województwie zwracamy się do dyrektora OR Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z wnioskiem o przyznanie, a w dalszym etapie o wypłatę pomocy.

12. Czy obydwój z małżonków mogą być członkami grupy?

Jeżeli gospodarstwo rolne prowadzone jest w ramach współwłasności małżeńskiej majątkowej, członkiem grupy może być tylko jedno ze współmałżonków, najlepiej to, na które wystawiony jest numer identyfikacyjny producenta.

13. Czy lepiej dla grupy producentów rolnych jest, gdy członkami grupy będą tylko osoby fizyczne, czy również osoby prawne?

Aby osoba prawna była pełnoprawnym członkiem – to znaczy z prawem do decydowania o sprawach grupy, mamy do wyboru tylko spółdzielnie i spółki. Takim pełnoprawnym członkiem spółdzielni, może być np. firma handlująca nawozami czy skupująca płody rolne. Zawsze jednak warto rozważyć czy w interesie grupy leży, aby partner handlowy był członkiem grupy i miał wpływ na jej decyzje, czy lepiej żeby pozostał tylko partnerem handlowym. Warto pamiętać, że osoba prawna w stowarzyszeniu może być tylko członkiem wspierającym. Członek wspierający nie ma praw wyborczych ani głosu przy podejmowaniu decyzji.

14. Małżonkowie prowadzą wspólnie jedno gospodarstwo i chcą być członkiem grupy. Jak wygląda sytuacja z członkostwem i nadaniem numeru identyfikacyjnego?

Członkiem grupy może być tylko jeden małżonek. Jak stanowi art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76 z późn. zm.) w przypadku małżonków oraz podmiotów będących współposiadaczami gospodarstwa rolnego nadaje się jeden numer identyfikacyjny; numer identyfikacyjny nadaje się temu z małżonków lub współposiadaczy, co do którego współmałżonek lub współposiadacz wyrazili pisemną zgodę. Małżonkowie prowadzą wspólnie jedno gospodarstwo. Nie reprezentują razem żadnego z podmiotów, które mogą utworzyć grupę producentów rolnych, w tym jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej. Dlatego tylko jeden z małżonków może być członkiem grupy, jako osoba fizyczna, a produkcja z gospodarstwa które współposiada ze swoim małżonkiem powinna w całości zostać sprzedana poprzez grupę.

15. Czy w ramach jednej spółdzielni można zarejestrować kilka grup?

Nie można. Z tego powodu, że to spółdzielnia lub spółka czy zrzeszenie (określona osoba prawna) staje się grupą producentów rolnych po spełnieniu określonych prawem wymogów, a jednym z nich jest powstanie grupy producentów rolnych w oparciu o odpowiedni produkt czy grupę produktów, dla których grupa może zostać wpisana do rejestru właściwego marszałka województwa. Grupa otrzymuje pomoc na ułatwienie tworzenia i działalności administracyjnej. Jeżeli zostałaby wpisana do rejestru grup w więcej niż jednym produkcie lub grupie produktów, dla których mogą być tworzone grupy, to otrzymywałaby pomoc więcej niż raz na ten sam cel, co byłoby niezgodne z zasadą, że na dany cel pomoc ze środków publicznych można uzyskać tylko raz.

Jeżeli członkowie jednej grupy producentów rolnych, np. w produkcji ziarno zbóż, w swoich gospodarstwach zajmują się chowem np. bydła, mogą zorganizować nową osobę prawną np. spółdzielnię, której produktem ze względu na jaki powstanie będzie bydło żywe.

16. Czy formę prawną grupy producentów można zmienić?

Formę prawną można zmienić, zwłaszcza gdy obecna nie pozwala grupie realizować jej celów. Trzeba wtedy zlikwidować grupę i założyć nową, oczywiście z nową formą prawną.

17. Jakie będą koszty dokonywania zmian w składzie grupy producentów rolnych?

Spółdzielnie, zrzeszenia i stowarzyszenia są przykładami organizacji, w których zmiany takie są łatwe i mało kosztowne. Przystępowanie nowych członków lub występowanie z grupy nie wymaga jednocześnie wprowadzania zmian do dokumentów rejestracyjnych. Dlatego jest pozbawione kosztów rejestracji tych zmian w urzędach i wymaga mało czasu. Jeżeli przewidujemy, że skład osobowy grupy będzie ulegał częstym zmianom (np. z powodu stałego zwiększania liczby członków), dobrze jest przyjąć jedną z ww. form.

W spółce z o.o. każda zmiana w składzie osobowym wymusza konieczność rejestracji tej zmiany w sądzie (jest to koszt). Jeżeli zmiany te powodują też zmianę wysokości kapitału zakładowego spółki (jego obniżenie lub podwyższenie) konieczna jest zmiana umowy spółki, sporządzana w formie aktu notarialnego (kolejny koszt), która podlega również rejestracji sądowej.

18. Czy członkowie grupy muszą ponad 50% produktów sprzedawać poprzez grupę?

Taki sposób sformułowania pytania jest zapewne połączeniem dwóch odrębnych wymogów: 1. obowiązku nałożonego na członka, zobowiązującego go do sprzedaży przez grupę całości produktów wytworzonych w gospodarstwie, a należących do kategorii dla której grupa uzyskała decyzję marszałka województwa,

2. obowiązku nałożonego na grupę mówiącego, że przychody ze sprzedaży produktów lub grup produktów wytworzonych w gospodarstwach członków grupy stanowią więcej niż połowę przychodów grupy ze sprzedaży produktów lub grup produktów, dla których grupa została utworzona. Wymóg pierwszy polega na tym, że członek ma obowiązek sprzedaży całości produktów dla których grupa została wpisana do rejestru poprzez grupę, z odstępstwami określonymi w akcie założycielskim. Wymóg drugi odnosi się do grupy jako firmy i dotyczy struktury jej przychodów. Grupa musi

uzyskiwać większe przychody ze sprzedaży produktów z gospodarstw członków ze względu na które została wpisana do rejestru, niż ze sprzedaży tych produktów pochodzących z innych źródeł.

19. Jaka jest wysokość pomocy finansowej dla grupy?

Pomoc jest wypłacana w formie ryczałtu maksymalnie przez pierwsze 5 lat działalności w wysokości zależnej od wartości netto sprzedanych produktów dla których grupa została utworzona, wyprodukowanych w gospodarstwach jej członków.

Kwota wsparcia wyliczana jest na podstawie rocznej wartości sprzedanej produkcji, wyprodukowanej w gospodarstwach członków grupy i nie przekracza:

- w pierwszym i drugim roku 5%,
- w trzecim roku 4%,
- w czwartym roku 3%,
- w piątym roku 2%

wartości produkcji sprzedanej do sumy równowartości 1 000 000 EURO oraz

- w pierwszym i drugim roku 2,5%,
- w trzecim roku 2%,
- w czwartym i piątym roku 1,5%

wartości produkcji sprzedanej powyżej sumy równowartości 1 000 000 EURO.

W żadnym przypadku wsparcie nie może przekroczyć równowartości kwoty:

- w pierwszym i drugim roku 100 000 EURO,
- w trzecim roku 80 000 EURO,
- w czwartym roku 60 000 EURO,
- w piątym roku 50 000 EURO.

20. Kiedy grupa może wystąpić o pomoc, od kiedy liczy się okres pomocy i w jakim terminie uzyskuje środki finansowe?

Grupa nabywa prawa do pomocy z dniem uzyskania wpisu do rejestru grup. Po zakończeniu każdego roku działania, liczonego jako kolejnych 12 miesięcy od dnia wydania decyzji przez marszałka województwa, grupa składa do właściwego oddziału regionalnego ARiMR wniosek o płatność. Musi to uczynić w ciągu 30 dni po zakończeniu danego roku działalności,

pod rygorem utraty możliwości uzyskania pomocy za dany rok. Dyrektor OR ARiMR przyznaje środki finansowe w drodze decyzji administracyjnej, w terminie 60 dni od dnia złożenia wniosku o płatność. Wpłata pomocy za dany rok działania dokonuje się w terminie 60 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna. Ważne jest też by, grupa we właściwym czasie wystąpiła do dyrektora oddziału ARiMR z wnioskiem o przyznanie pomocy. Wniosek ten należy złożyć w nieprzekraczalnym terminie sześciu miesięcy, licząc od dnia wpisania grupy do rejestru grup. Na podstawie tego wniosku dyrektor oddziału regionalnego Agencji wydaje decyzję o przyznaniu grupie pomocy na okres pięciu lat. – Bez tej decyzji niemożliwe jest składanie wniosków o wypłatę pomocy za kolejne lata działania grupy.

21. Czy istnieje możliwość utworzenia grupy na bazie istniejącej spółdzielni?

Zmiana ustawy o grupach producentów rolnych (Dz. U. z 2006r. Nr 251, poz. 1847), umożliwia spółdzielniom GS „SCH” i Spółdzielniom Kółek Rolniczych, w których członkami są również producenci rolni, ubiegania się o status grupy producentów rolnych. Aby spółdzielnie mogły wystąpić z wnioskiem do marszałka województwa o wpis do rejestru, muszą dostosować swój statut do przepisów ustawy o grupach producentów rolnych.

22. Czy spółdzielnia mleczarska może zostać grupą?

Zgodnie z ustawą o grupach producentów rolnych grupa musi sprzedawać produkt, dla którego została utworzona. Spółdzielnia mleczarska aby mogła być grupą powinna sprzedawać mleko, a nie jego przetwory. Zatem spółdzielnie mleczarskie nie mogą być grupami producentów w produkcji jakim jest mleko.

23. Gdzie powinna być siedziba grupy, jeżeli potencjalni członkowie pochodzą z dwóch różnych województw?

Siedziba grupy powinna być zaakceptowana przez wszystkich członków. Często bywa tak, że na początku działalności siedziba organizowana jest w mieszkaniu (wydzielonym pokoju) jednego z członków Zarządu. Niektóre grupy wynajmują pomieszczenia i w nich organizują swoje biuro. Należy pamiętać, że siedzibę podmiotu wpisuje się do aktu założycielskiego, a na formularzach rejestracyjnych wymaganych przez Krajowy Rejestr Sądowy wpisuje się dokładny adres siedziby podmiotu. Konsekwencją wyboru siedziby jest odpowiedni Wydział Gospodarczy Sądu Rejonowego przy rejestracji osoby prawnej w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w dalszym etapie organizacji grupy producentów rolnych odpowiedni urząd statystyczny, urząd skarbowy, marszałek oraz oddział ARiMR.

24. Jak określić w akcie założycielskim warunki członkostwa w grupie producentów rolnych?

Określając warunki członkostwa należy umieścić zapis określający kto może zostać członkiem grupy np. „Członkiem grupy może zostać osoba fizyczna prowadząca gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym lub działalność rolniczą w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej, będąc producentem [...]” I tu określić jakiego produktu. Zasady te mogą być dobrowolnie wyrażone, z tym że minimalny okres członkostwa nie może być krótszy niż 3 pełne lata obrachunkowe od dnia wpisu grupy do rejestru grup u marszałka, a informacja o zamiarze wystąpienia z grupy powinna być złożona na piśmie co najmniej 12 miesięcy przed końcem roku obrachunkowego.

Przy ustalaniu zasad występowania z grupy warto zapisać, iż „wystąpienie jest skuteczne po wypełnieniu wszystkich zobowiązań wobec grupy”.

Pamiętać należy, iż nie może się znaleźć zapis w statucie o nie przyjmowaniu nowych członków, mogą natomiast znaleźć się dodatkowe wymogi i obwarowania warunkujące przyjęcie nowych członków.

Należy również pamiętać o zapisie o wymogu przynależności tylko do jednej grupy w zakresie danego produktu oraz o zapisie o wymogu sprzedaży przez członków grupy całości produktów za pośrednictwem grupy oraz ewentualne odstępstwa od tej zasady. Warto także zamieścić zapis o sankcjach wobec członków, którzy nie wypełniają zobowiązań wobec grupy.

25. Czy grupa producentów rolnych zobowiązana jest zawrzeć z każdym ze swoich członków umowę członkowską?

Grupa powinna zawrzeć z każdym członkiem umowę, której częścią składową będzie również regulamin członkowski. Same umowy członkowskie zapewnią zaś, iż produkty pochodzące z gospodarstw członków będą sprzedawane przez grupę, działanie grupy będzie jasno określone, grupa zobowiązana będzie do handlu powierzonym produktem, będzie stabilna co wzbudzi zaufanie ze strony członków, klientów i banków. W grupie powinna zostać zachowana ciągłość dostaw na rzecz klientów a interesy grupy jak i indywidualnych członków będą dzięki zapisom umowy i regulaminu lepiej chronione.

Umowa członkowska umożliwia grupie legalną sprzedaż produktów w imieniu swoich członków – producentów, prowadzenie rozliczeń z odbiorcami i członkami i potrącanie opłat operacyjnych przed dokonywaniem płatności członkom. Umowa członkowska jest obowiązującym kontraktem pomiędzy grupą a jej członkiem i umożliwia skuteczne handlowanie produktem w określonym standardzie i ilości.

26. Na jakie zapisy warto zwrócić szczególną uwagę przy sporządzaniu umowy członkowskiej?

Umowa członkowska powinna zawierać pewne zapisy:

- 1) strony umowy – określenie stron, dokładna nazwa grupy i producenta,
- 2) przedmiot umowy – określić czego dotyczy zawierana umowa,
- 3) zobowiązanie – określenie w jakim zakresie producent zobowiązany jest sprzedawać produkty poprzez grupę (% wielkości produkcji, ilość ton, sztuk, produkcja z określonego arealu itp.), zobowiązanie do przestrzegania ustalonego harmonogramu dostaw,

- 4) własność – określenie czy grupa staje się właścicielem produktu i wystawia producentowi fakturę, czy też własność produktów nie przechodzi na grupę lecz bezpośrednio na kupującego na mocy kontraktu wynegocjowanego przez grupę,
- 5) normy jakościowe produktów – wymagania jakościowe wobec produktu, metody pomiaru jakości, termin w jakim podane zostaną podane parametry na dany sezon,
- 6) procedury kontroli jakości – szczegółowy opis procesu kontroli jakości, zasady postępowania z towarem nie spełniającym wymagań jakościowych,
- 7) niedobór towaru – zapis określający konsekwencje wobec producenta, który nie wywiąże się z ilości lub terminów dostaw,
- 8) dostawa – zapis powinien określać która ze stron odpowiada za dostawę towaru do odbiorcy lub punktu dostaw, kto ponosi koszty itp.,
- 9) Obowiązki producenta – zapisu powinny określać opis technologii produkcji obowiązującej producenta, zapewnienie wstępu na teren gospodarstwa upoważnionym przedstawicielom grupy, zobowiązanie do udzielania grupie informacji niezbędnych do planowania pracy (wielkości dostaw, terminy, informacje o sprzedaży poza grupą itp.), i inne,
- 10) Obowiązki grupy – zapisy powinny określać i nakazywać promowanie produktów członków grupy, negocjowanie kontraktów w imieniu członków grupy, dostarczenie środków do produkcji, zapewnienie członkom informacji marketingowych, zakaz działalności konkurencyjnej wobec gospodarstw członków,
- 11) Ryzyko – określenie kto ponosi odpowiedzialność za uszkodzenia lub zniszczenie towaru w czasie gdy jest w dyspozycji grupy,
- 12) Rozliczenia z dostawcą – określenie szczegółów zapłaty za dostarczony towar (zaliczki, terminy płatności, średnia cena sezonu itp.),
- 13) Opłaty – zapis mówiący o opłatach operacyjnych (usługi świadczone przez grupę, wykorzystywanie obiektów i urządzeń),
- 14) Czas trwania i wypowiedzenia,
- 15) Prawo rozwiązania umowy – zapis dający obu stronom prawo rozwiązania umowy na skutek niewypełnienia zobowiązań, niewypłacalności jednej ze stron, innych przyczyn,
- 16) Działanie siły wyższej – zapis zabezpieczający obie strony przed ponoszeniem odpowiedzialności za straty wynikłe wskutek działania kataklizmów, klęsk żywiołowych i innych przyczyn na które strony nie mają wpływu,
- 17) Rozwiązywanie sporów – określenie kto będzie rozstrzygał sprawy sporne. Czy sąd powszechny, czy mediator lub sąd polubowny,
- 18) Zmiany – zapis określający warunki, sposób i możliwości zmiany umowy członkowskiej.

27. Na co może być wykorzystana pomoc przeznaczona dla grup producentów rolnych, którą wypłaca ARiMR?

Pomoc dla grup producentów rolnych jest udzielana w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, w którym znajduje się działania nazwane: Grupy producentów rolnych. Podstawą prawną działania jest art. 20 lit. d) pkt ii) i art. 35 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277/1 z 21.10.2005 r.).

Artykuł 35 zatytułowany: „Grupy producentów” stanowi, iż:

1. Wsparcia, o którym mowa w art. 20 lit. d) ppkt ii), udziela się w celu ułatwienia tworzenia i działalności administracyjnej grup producentów do celów:

- a) dostosowania do wymogów rynkowych procesu produkcyjnego i produkcji producentów, którzy są członkami takich grup;
- b) wspólnego wprowadzania towarów do obrotu, w tym przygotowania do sprzedaży, centralizacji sprzedaży i dostawy do odbiorców hurtowych;
- c) ustanowienia wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji, ze szczególnym uwzględnieniem zbiorów i dostępności.

2. Wsparcia udziela się w postaci zryczałtowanej pomocy w formie rocznych rat przez okres pierwszych 5 lat przypadających po dacie, w której grupa producentów została uznana. Oblicza się je na podstawie rocznej produkcji grupy skierowanej na rynek do pułapu określonego w załączniku.

3. Wsparcia udziela się grupom producentów, które zostały oficjalnie uznane przez właściwy organ Państwa Członkowskiego najpóźniej w dniu 31 grudnia 2013 r.

Bazując na powyższym w dokumencie PROW 2007-2013 napisano m.in., że zakresem działania „Grupy producentów rolnych” jest: Zryczałtowana pomoc udzielana grupom producentów rolnych w pierwszych 5 latach ich funkcjonowania w celu ułatwienia tworzenia i działalności administracyjnej.

Pieniądże w ramach tej formy pomocy mogą być przeznaczone nie tylko na działalność administracyjną, jak to było w przypadku grup zarejestrowanych przed 1 maja 2004 roku, ale na wszystkie te cele, które grupa uzna za najważniejsze dla siebie, w tym na inwestycje.

28. Czy grupy producentów rolnych mogą przeznaczyć przyznaną pomoc finansową na pokrywanie strat?

Pokrywanie strat nie mieści się w celu, na jaki grupy mogą przeznaczyć pomoc. Sformułowanie „w celu ułatwienia tworzenia i działalności administracyjnej grup producentów rolnych” zawęża interpretację do tych pojęć, nie zostało jednak zdefiniowane. Należy uznać ten zapis za katalog zamknięty. Tylko w tych ramach pomoc jest przyznawana.

29. Czy pomoc finansowa powinna być wydatkowana w roku otrzymania?

Pomoc powinna być wydatkowana w okresie działalności grupy, nie ma obowiązku wydatkowania jej w roku otrzymania, to grupa decyduje kiedy wyda środki.

30. Co dzieje się z pomocą finansową, kiedy grupa kończy działalność i wykreśla się z rejestru marszałka? Czy można ją rozdać członkom grupy?

Grupa, która kończy działalność, czyli wykreśla się z rejestru marszałka, powinna niewydaną pomoc zwrócić, gdyż ta przyznawana jest grupie, czyli zarejestrowanemu przedsiębiorcy prowadzącemu działalność gospodarczą, a nie jej członkom. Wsparcie jest przyznawane wyłącznie w celu ułatwienia tworzenia i działalności administracyjnej grupy, co oznacza, że pomoc niewykorzystana wcale lub niezgodnie z przeznaczeniem podlega zwrotowi, zwłaszcza jeżeli grupa chce zakończyć swoją działalność.

Grupa, która nie została wykreślona z rejestru marszałka, powinna prowadzić działalność, dla której powstała, w szczególności jej członkowie zobowiązani są produkować razem rocznie tyle, ile w poszczególnych kategoriach określa załącznik do rozporządzenia z wykazem grup produktów. Grupa, która chce zakończyć działalność, powinna zostać wykreślona z rejestru grup, a niewykorzystana przez nią pomoc podlega zwrotowi organowi ją wypłacającemu. Nie można jej rozdać członkom. Pomoc jest przyznawana grupie, nie jej członkom.

31. Czy grupa producentów rolnych może do wykazu faktur VAT i rachunków dołączać rachunki za sprzedaż produktów, które zostały wytworzone w gospodarstwach jej członków w okresie, kiedy nie byli oni jeszcze jej członkami?

Grupa producentów rolnych nie może do wykazu faktur VAT i rachunków potwierdzających przychody netto grupy ze sprzedaży produktów lub grupy produktów, ze względu na które grupa została utworzona, dołączać rachunków za sprzedaż produktów, które zostały wytworzone w gospodarstwach jej członków w okresie, kiedy nie byli oni jeszcze jej członkami, tj. przed dniem wpisu grupy do rejestru.

32. Czy jest możliwe członkostwo w dwóch grupach producentów rolnych różnych produktów tych samych osób, które każdego roku przeznaczają swoje arealy pod inną uprawę – raz zbóż, raz rzepaku?

Członek grupy zobowiązany jest każdego roku produkować i zbywać poprzez grupę ten produkt, dla którego do niej przystąpił. Celem powstania grupy producentów rolnych, jaki wynika z art. 2 i 3 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 88, poz. 983 z późn. zm.) jest wspólna sprzedaż produktów rolnych, a zorganizowanie w grupę uprawnia do otrzymania dofinansowania z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Tymczasem sytuacja przedstawiona w pytaniu jest sprzeczna z założeniami ww. ustawy i istotą utworzenia grupy. Oznacza to, że jedni członkowie danej grupy każdego roku

produkują i sprzedają poprzez nią ten produkt, dla którego zawiązali grupę, zaś inni członkowie robią to tylko w drugim bądź trzecim roku działalności grupy, ponieważ w tym samym czasie produkują co innego dla innej grupy.

Aby wszystko było zgodne z przepisami istnieje możliwość podziału przez członka dwóch grup swojego arealu na produkcję zbóż w jednej z nich i rzepaku w drugiej, co pozwoli na coroczną sprzedaż każdego z produktów w każdej z grup, której ta osoba jest członkiem i realizację ustawowego celu członkostwa w grupie.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, na wniosek producentów rolnych, stworzył możliwość produkcji obu tych produktów w ramach jednej grupy, rozszerzając w pkt. 17 załącznika do rozporządzenia z dnia 4 lipca 2003 r. w sprawie wykazu produktów i grup produktów, dla których mogą być tworzone grupy producentów rolnych, minimalnej rocznej wielkości produkcji towarowej oraz minimalnej liczby członków grupy producentów rolnych (Dz. U. Nr 138, poz. 1319 z późn. zm.) listę produktów dla których mogą być tworzone grupy producentów rolnych o nową grupę produktów, tj. ziarno zbóż i nasiona roślin oleistych. W związku z tym rozwiązanie zaproponowane w pytaniu mogłoby stanowić obejście prawa.

33. Jeżeli członek grupy, który wyprodukował w danym roku produkty nie sprzedaje ich w całości za jej pośrednictwem podlega karze i czy złamanie przepisów ustawy stanowi podstawę do wykreślenia grupy z rejestru?

Każdy członek grupy, który wyprodukował w danym roku produkty, ze względu na które utworzono grupę, powinien je w całości sprzedać za jej pośrednictwem, chyba że określone od tej zasady odstępstwa stanowią inaczej. Jednym z celów utworzenia grupy producentów rolnych jest organizowanie sprzedaży produktów rolnych. Marszałek województwa ma obowiązek skreślenia grupy z rejestru w przypadku, gdy przestaje ona spełniać warunki określone w art. 3 lub art. 3a ustawy o grupach lub w przepisach rozporządzenia dotyczącego wykazu produktów. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 2 (odpowiednio: art. 3a pkt 3 dla spółdzielni) grupa producentów rolnych prowadzi działalność jako przedsiębiorca mający osobowość prawną, pod warunkiem że działa na podstawie statutu lub umowy (akt założycielski), spełniających wymagania określone w art. 4. Jednym z wymogów jest sprzedaż przez członków grupy całości produktów lub grupy produktów za pośrednictwem grupy oraz odstępstwa od tej zasady. Brak sprzedaży ze strony jednego z członków grupy, w przypadku gdy nie zostało to określone w odstępstwach, należy potraktować jako naruszenie postanowień aktu założycielskiego i tym samym złamanie przepisów ustawy, co stanowi podstawę do wykreślenia grupy z rejestru.

34. Co się dzieje w sytuacji, kiedy wszyscy członkowie grupy razem nie wyprodukują tyle, ile określa rozporządzenie?

Jedną z przyczyn skreślenia grupy z rejestru jest zaprzestanie spełniania warunków określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 kwietnia 2008 r. w sprawie wykazu produktów i grup produktów, dla których mogą być tworzone grupy producentów rolnych, minimalnej rocznej wielkości produkcji towarowej oraz minimalnej liczby członków grupy producentów rolnych (Dz. U. Nr 72, poz. 424). Określono w nim m.in. minimalną roczną wielkość produkcji towarowej dla każdej kategorii produktów w poszczególnych województwach. Wszyscy członkowie grupy razem powinni wyprodukować tyle, ile określa rozporządzenie. Jeżeli nie wyprodukują, marszałek skreśla grupę z rejestru. Od tego wymogu nie ma odstępstw. Jeżeli wyprodukują, to zgodnie z ustawą, członkowie grupy są zobowiązani do sprzedaży całości produktów za jej pośrednictwem, w zależności od określonych od tej zasady odstępstw. Dotyczą one sytuacji, w której grupa wyprodukowała rocznie tyle, ile przewidziano w rozporządzeniu, jednak jej członkowie mogli sprzedać jakąś część tej produkcji poza grupą. Nie każdy przypadek niesprzedania całej rocznej produkcji kwalifikuje się jako przesłanka do skreślenia grupy z rejestru. Jeżeli taka sytuacja ma miejsce i jest zgodna z postanowieniami aktu założycielskiego, to brak jest podstaw do wydania decyzji administracyjnej o stwierdzeniu niespełniania przez grupę warunków ustawowych lub rozporządzenia.

35. Czy rolnicy produkujący tylko zboże mogą być członkiem więcej niż jednej grupy producentów rolnych tj. „ziarno zbóż” i „ziarno zbóż i nasiona roślin oleistych”?

Rolnicy, którzy produkują tylko zboże, mogą należeć tylko do jednej grupy: albo „ziarno zbóż”, albo „ziarno zbóż i nasiona roślin oleistych”. Natomiast rolnicy produkujący w swoim gospodarstwie zboża i rośliny oleiste mogą należeć do grup: o produkcji „ziarno zbóż” ze swoją produkcją ziaren zbóż, o produkcji „nasiona roślin oleistych” ze swoją produkcją nasion roślin oleistych, o grupie produktów „ziarno zbóż i nasiona roślin oleistych” ze swoją produkcją zbóż lub roślin oleistych oraz ze swoją produkcją zbóż i roślin oleistych. Wynika to z art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy o grupach. Można być członkiem więcej niż jednej grupy producentów rolnych, o ile zostały one utworzone w zakresie różnych produktów rolnych bądź grup produktów. To wiąże się też z wymogiem sprzedaży poprzez grupę całości produktów.

36. Czy grupa producentów rolnych może sprzedawać produkty przetworzone?

W obecnym stanie prawnym, zgodnie z ustawą o grupach z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 88, poz. 983, z późn. zm.) oraz z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 kwietnia 2008 r. w sprawie wykazu produktów i grup produktów, dla których mogą być tworzone grupy producentów rolnych, minimalnej rocznej wielkości produkcji towarowej oraz minimalnej liczby członków grupy producentów rolnych (Dz. U. Nr 72, poz. 424), grupa może sprzedawać wyłącznie produkty określone w załączniku do rozporządzenia. Dla tych produktów można utworzyć grupę. W wykazie tym nie ma wymienionych produktów przetworzonych. Jednym z podstawowych celów utworzenia grupy producentów rolnych jest sprzedaż przez członków grupy całości produktów lub grupy produktów wytworzonych w swoich gospodarstwach za pośrednictwem grupy. Taki wymóg określa art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy o grupach, stanowiąc jednocześnie, że od tej zasady można wprowadzić odstępstwa.

37. Czy w grupie producentów rolnych jako spółce z o.o. lub spółdzielni podział zysków może być proporcjonalny do ilości towaru sprzedanego przez danego członka grupy?

Grupa producentów może przyjąć rozwiązanie polegające na tym, że członkowie dzielą się zyskiem grupy proporcjonalnie do wysokości obrotów (ilości towaru sprzedanego przez grupę i ilości zakupionych środków do produkcji). To rozwiązanie jest zalecane dla grup producentów. Ponadto w taki sposób działa też większość organizacji producentów w Unii Europejskiej. Wydaje się ono logiczne, ponieważ ten kto sprzedał najwięcej w rzeczywistości przyniósł grupie procentowo najwięcej korzyści. Przy tym rozwiązaniu dobrze jest, aby wszyscy członkowie posiadali równą ilość udziałów. Można to zapisać w umowie spółki. Nie będzie wtedy sytuacji, w której ktoś sprzedaje poprzez grupę mało towaru ale oczekuje wysokiej dywidendy z powodu posiadania znacznej liczby udziałów.

38. Czy w grupie producentów rolnych działającej jako stowarzyszenie istnieje podział zysku?

W stowarzyszeniach nie następuje żaden podział zysku. Podział zysków pomiędzy członków jest wykluczony przez prawo. Rolnicy nie mogą otrzymać dywidendy. Jeśli grupa wypracuje zysk – trzeba go obowiązkowo przeznaczyć na cele statutowe (np. opracowanie ulotki o grupie, organizowanie szkoleń, czy opłacenie innych kosztów związanych z prowadzeniem działalności statutowej stowarzyszenia).

39. Kto odpowiada finansowo za zobowiązania i długi grupy producentów rolnych w dostępnych formach prawnych?

W spółce z o.o.:

- udziałowcy spółki ponoszą odpowiedzialność finansową za zobowiązania spółki tylko do wysokości wniesionych udziałów – ich prywatny majątek nie jest zatem zagrożony. (udziałowcy odpowiadają w pełnym stopniu tylko za zobowiązania spółki wobec Skarbu Państwa)
- zarząd spółki – w przypadku działania na szkodę spółki przez członków zarządu lub nie wykonania odpowiednich działań (np. zbyt późne zgłoszenie wniosku o upadłość i tym samym narażenie wierzycieli na straty) członkowie zarządu spółki odpowiadają całym swoim majątkiem osobistym

W spółdzielni:

- członkowie spółdzielni – uczestniczą w pokrywaniu strat tylko do wysokości zadeklarowanych udziałów. Nie odpowiadają majątkiem osobistym wobec wierzycieli za zobowiązania spółdzielni.

- członek zarządu i rady nadzorczej – winny zaniedbań lub czynu, przez które spółdzielnia poniosła szkodę, osobiście odpowiada finansowo za te szkody.

W zrzeczeniu i stowarzyszeniu:

- członkowie – nie uczestniczą w pokrywaniu strat oraz nie odpowiadają finansowo wobec wierzycieli za zobowiązania organizacji.

- członkowie zarządu – podobnie jak w innych formach prawnych ponoszą osobistą odpowiedzialność finansową za czyny i zaniedbania, które naraziły organizację lub wierzycieli na stratę.